

Bilag til Udvalg for dagtilbud og familier og Udvalg for skole og ungdomsuddannelses 1. behandling af oplæg til det *Fælles lærings- og dannelsessyn*

I dette bilag redegøres kort for processerne og de faglige nedslag i relation til dannelsesrejsen, som har været præget af de gældende Coronarestriktioner i 2020 og 2021, samt udmøntningen af Det fælles lærings-syn i skoler og dagtilbud. Bilaget er udarbejdet som baggrund for forvaltningens forslag til et *Fælles lærings- og dannelsessyn 0-18 år*, som Udvalg for dagtilbud og familier og Udvalg for skole og ungdomsuddannelse skal drøfte og 1. behandle på deres møder i april 2021.

Dannelsesrejsen

Med afsæt i byrådets arbejdsprogram fra 2018 og ønsket om at aktualisere dannelsesbegrebet på hele 0 – 18 års området, blev der udarbejdet et oplæg til Furesø dannelsesrejse. På et fælles temamøde den 26. november 2018 for Udvalg for dagtilbud og familier og Udvalg for skole og ungdomsuddannelse godkendte udvalgene oplægget om dannelsesrejsen under overskriften: ”At blive til nogen i små og store fællesskaber”. Dannelsesrejsen har inddraget medarbejdere, børn, forældre, politikere og faglige organisationer undervejs. På dagtilbudsområdet har dannelsesrejsen været en integreret del af arbejdet med de styrkede læreplaner, der lå færdige i dagtilbud i efteråret 2020. Målet med den fælles dannelsesrejse i dagtilbud og skole har været at få inputs fra alle aktørerne undervejs til, hvordan vi forstår dannelsesbegrebet, og hvordan vi skaber flere dannelsesmuligheder for vores børn og unge i Furesø dagtilbud, FFO’er og skoler.

At blive til nogen i små og store fællesskaber

Dannelsesformålet sigter mod at børn og unge dannes; at de aktivt deltager i forpligtende fællesskaber og forankrer normer, værdier og viden i deres personlighed, såvel kognitivt som kropsligt. Værdier der skaber retning og sætter børn og unge i stand til at agere som hensynsfulde, kritiske, ansvarsfulde og demokratiske mennesker i både den nære og den globale verden. Dannelsesformålet skal indgå i pædagogisk planlægning og evaluering og det didaktiske arbejde med henblik på at skabe flere dannelsesmuligheder for alle børn.

Nedslag i dannelsesrejsen

Undervejs på dannelsesrejsen har vi haft følgende stop på rejsen:

- ✓ Faglige inspirationsoplæg med Alexander Von Oettingen om dannelse i det 21. århundrede for alle ledere af dagtilbud og skoler og efterfølgende for alle medarbejdere i dagtilbud og skole
- ✓ Furesø lærings- og dannelsesfestival for dagtilbud og skole, hvor medarbejdere faciliterede workshops og delte viden, Fælles Elevråd var involveret og vi fik et inspirationsoplæg af Lene Tanggaard om drivkraft
- ✓ Samrådsmøde med tre oplæg om dannelse i praksis fra dagtilbud og skole i Furesø
- ✓ Workshops med Fælles Elevråd (elevperspektivet på dannelse)
- ✓ Lokale dannelsesrejser i dagtilbud og skole

På grund af coronapandemien og de gældende restriktioner som har været gældende i 2020 og 2021 er dannelsesrejsen stødt ind i en del bump på vejen. Dels har dagtilbud og skoler haft mange opgaver i forbindelse med nedlukninger, nødpassnings- og nødundervisning, genåbning med restriktioner og udmøntning af sundhedsmyndighedernes restriktioner for at forebygge COVID-19 smitte, dels har det været vanskeligt på relevant vis at samles til dialogmøder.

Det Fælles læringssyn i dagtilbud, FFO og skole

Det *Fælles læringssyn* for 0-18 års området er udarbejdet af Center for Dagtilbud og Skole i tæt dialog og samarbejde med parterne omkring skole- og dagtilbudsområdet, og implementeres i perioden 2017-2019. Formålet med det *Fælles læringssyn* er at sikre en fælles og kvalificeret indsats for børns og unges læring i dagtilbud og skoler, hvor alle børn og unge får mulighed for at udfolde deres potentiale og udvikle deres personlige, sociale og faglige kompetencer. I det *Fælles læringssyn* udtrykkes en fælles forståelse af:

- hvordan børn og unge lærer, og
- hvordan vi som pædagogiske medarbejdere understøtter børn og unges læring og progression

Tre pejlemærker i det Fælles læringssyn

Centralt i de fælles læringssyn står tre pejlemærker, som vi kan holde ny forskning nye metoder og ny praksis op imod, når vi udvikler og kvalificerer det pædagogiske arbejde.

1. Børn og unges læring udtrykt i faglige, personlige og sociale kompetencedimensioner
2. Fokus på børn og unges progression
3. Feedback og feedforward som integrerede metoder i pædagogiske forløb og læringsforløb

Det fælles lærings- og dannelsessyn

For at skabe faglig sammenhæng i dagtilbud og skole er det *Fælles læringssyn* udbygget med forståelse af, hvordan vi forstår *dannelsesbegrebet*, og hvordan vi tilbyder dannelsesmuligheder for børn og unge i Furesø. Forslaget til et *Fælles lærings- og dannelsessyn* er det faglige fundament for det pædagogiske arbejde i dagtilbud, FFO, skoler og arbejdet i forvaltningen.

Tre pejlemærker i det Fælles lærings- og dannelsessyn

1. Deltagelse

- **Små og store fællesskaber har betydning for børn og unges aktive deltagelse i lærings- og dannelsesprocesser**

Børn og unge bliver til nogen i store og små fællesskaber. Vi tilrettelægger pædagogiske forløb, undervisning og læringsmiljøer, der understøtter alle børn og unges muligheder for at deltage i og bidrage til fællesskaber.

2. Progression

- Børn og unges faglige progression og udbytte af lærings- og dannelsesprocesser

Vi har fokus på børn og unges progression og på den enkeltes potentiale samt på zonen for nærmeste udvikling. Feedback og feedforward er integrerede metoder i pædagogiske forløb og i undervisningen. Børn og unge inddrages i vurderingen af deres læring og progression, i en proces, der sigter fremad og skal give mening for barnet, den unge og deres forældre. Dette gælder også når de pædagogiske medarbejdere observerer, evaluerer eller anvender test.

3. Mestring

- Fokus på lærings- og dannelsesprocesser og børn og unges mestring

Pædagogiske forløb, undervisning og læringsmiljøet tilrettelægges med udgangspunkt i de tre dynamiske dimensioner: Indhold, Drivkraft og Samspil. *Dannelse* er vores sigte, når børn og unge udvikler faglige, personlige og sociale kompetencer. I pædagogiske aktiviteter og undervisningen skal børn og unge have mulighed for at stille sig mål og forfølge dem, have medindflydelse på indhold og proces, hvor fejlmodighed, og det at øve sig bidrager til børn og unges oplevelse af at mestre, fremfor for fokus på faglige resultater og præstationer.

Hvad får børnene ud af det Fælles lærings- og dannelsessyn?

I det *Fælles lærings- og dannelsessyn* beskriver vi børn og unges udbytte ud fra kompetencedimensioner:

- Personlige kompetencer: At ville
 - motivation, følelser, vilje og engagement
- Sociale kompetencer: At gøre
 - handlekraft, kommunikation og samarbejde
- Faglige kompetencer: At vide, kunne og at mestre
 - Indsigt, forståelse, viden og færdigheder

Det er kompetencer der peger frem imod de mennesker, som børn og unge bliver til, når børn og unge aktivt deltager og forankrer værdier og viden i sin egen personlighed med dannelsesformålet som sigtepunkt.

Det *Fælles lærings- og dannelsessyn* bidrager til udmøntningen af Furesø Kommunes 2030 målsætningerne om det gode børneliv og børn og unges trivsel og læring. Flere nationale undersøgelser peger på, at elever og unge i Danmark oplever et øget præstationspres og stress (bl.a. Børns Vilkår og Trygfonden) i skolen og bekymringer om fremtiden. I Furesø vil vi gennem et bredt lærings- og dannelsessyn understøtte læringsmiljøer, der har fokus på børn og unges progression, mestring og de tre dynamiske dimensioner: indhold, drivkraft og samspil frem for den faglige præstation alene.

Det fælles lærings- og dannelsessyn i praksis

Når de professionelle praktikere anvender deres professionsfaglige viden og kompetencer i forhold til de tre pejlemærker, folder vi det *Fælles lærings- og dannelsessyn* ud. Det gælder fx i den didaktiske planlægning, refleksion og evaluering. I arbejdet med overgange, i udviklingsarbejde, i samtaler med forældre, på møder mellem fagprofessionelle, i professionelle læringsfællesskaber, i samarbejde på tværs af pædagogiske tilbud, og når ledere udfører læringsledelse med medarbejdere og teams.

Læringsrum og læringsmiljøer skal understøtte børns og unges trivsel, læring, progression og dannelse og er derfor en del af det fælles lærings- og dannelsessyn, som vi tænker aktivt med ind i hverdagen i:

- Pædagogiske forløb og undervisning
 - herunder læreplanstemaer og fag
- Rutinesituationer
 - fx ved måltider og garderoben
- Børne- og ungekultur
 - fx egen-aktiviteter, leg og frikvarterer

Lokale udmøntninger af det fælles lærings- og dannelsessyn

Dagtilbud, FFO og skoler skal som del af udmøntningen af det *Fælles lærings- og dannelsessyn* involvere de professionelle praktikere, bestyrelser og børn og unge i lokale dannelsesrejser i perioden 2021-2023.

I efteråret 2022 samler vi igen alle professionelle til en lærings- og dannelsesfestival, hvor formålet er videndeling, inspiration og dialoger omkring hvordan man i praksis kan arbejde med at skabe flere dannelsesmuligheder for børn og unge i Furesø Kommune.